

De Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*) (Lygaeidae) terug in Nederland

Reinier W. Akkermans, Wilhelminalaan 47, 6042 EL Roermond, e-mail: reinier.akkermans@home.nl.

Roy Gorkink, e-mail: roy.gorkink@gmail.com.

Ryon Gorkink, e-mail: ryon.gorkink@gmail.com.

Bij het valideren van wantsen op waarneming.nl zag de eerste auteur een waarneming van een niet alledaagse wants die was ingevoerd onder de naam 'Zaagpoot onbekend'. Bij nadere beschouwing bleek het een Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*) te zijn, gevonden door de tweede en derde auteur op 3 maart 2024 (WAARNEMING.NL, 2024).

DE WAARNEMINGEN

De eerste waarneming is gedaan tijdens een wandeling nabij het Jachtslot Mookerheide te Molenhoek, gemeente Mook en Middelaar (Noord-Limburg) waar naar insecten werd gezocht. Op de stam van een linde (*Tilia spec.*) werd behalve Vuurwantsen (*Pyrrhocoris apterus*) ook een exemplaar van een

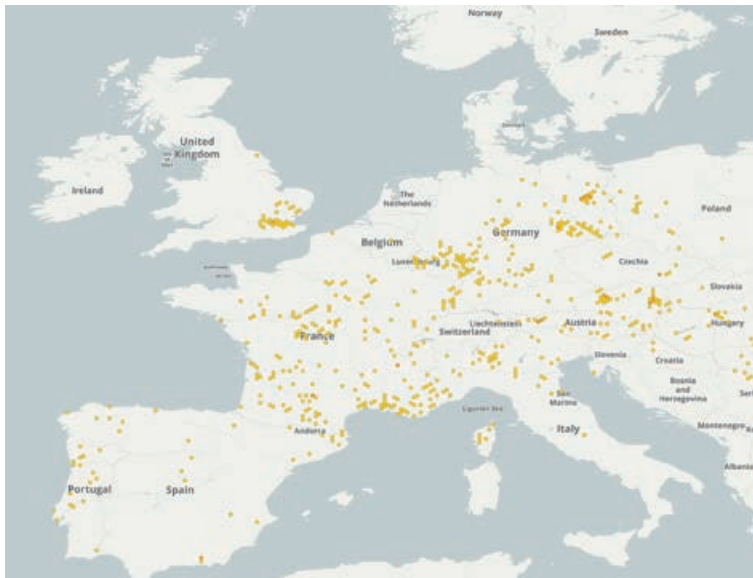
onbekende wantsensoort waargenomen. Deze is gefotografeerd en ingevoerd op waarneming.nl. Het bleek na validatie door de eerste auteur de Balloterookwants te zijn; een duidelijk herkenbare bonte, contrastrijk gekleurde bodemwants met roodbruine dijen, een zwart schildje en roodbruine vleugels met een zwarte top met twee witte stippen [figuur 1]. Op 20 maart 2024 is door de eerste auteur een bezoek aan de vindplaats gebracht. Binnen 15 minuten werd een tiental Balloterookwantsen gezien, alle adult. De Balloterookwantsen werden zowel op de stam van de lindeboom als tussen het strooisel en de kruiden onder de boom aangetroffen. Het aantal gevonden Balloterookwantsen duidt op een kleine populatie die mogelijk in het strooisel onder of tussen de schors van de linde heeft overwinterd.

NA 73 JAAR TERUGGEVONDEN

De eerste waarneming van de Balloterookwants in Nederland dateert uit 1948 toen René Cobben een

FIGUUR 1

Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*), exemplaar gevonden op 20 maart 2024 nabij het Jachtslot Mookerheide (foto: Willem Vergoossen).

FIGUUR 2
Verspreiding van de Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*) in Europa (bron: GBIF, geraadpleegd 18 maart 2024).

exemplaar vond bij Vlodrop (COBBEN, 1948). In 1949 is de soort behalve in Vlodrop Sint Ludwig ook in Roermond gevonden. De laatste melding van deze soort dateert uit 1951 (COBBEN, 1953). Nadien is de soort niet meer uit Limburg noch uit een van de overige Nederlandse provincies gemeld (AUKEMA, 1989; AUKEMA & HERMES 2016; 2021). Met de vondst in Mook is de Balloterookwants na 73 jaar weer terug in Limburg en daarmee ook in Nederland.

De Balloterookwants komt wijd verspreid in Zuid- en Midden-Europa voor [figuur 2]. In België (Walonië) worden jaarlijks enkele waarnemingen van deze soort gedaan. De dichtstbij gelegen vindplaats ligt op circa 50 km van Zuid-Limburg (WAARNEMINGEN.BE, 2024). Ook uit Nordrhein-Westfalen is de soort bekend, maar de afstand van de meest

FIGUUR 3
De linde (*Tilia spec.*) bij het Jachtslot Mookerheide waarop de Balloterookwants (*Raglius alboacuminatus*) werd aangetroffen (foto: Reinier Akkermans).

Belang openbare portalen

Een vondst als deze Balloterookwants toont het belang van openbare portalen. Eenieder kan zijn waarnemingen, voorzien van bewijsmateriaal (foto), publiceren zonder exact te weten wat het is. De daardoor ontstane database is een belangrijke informatiebron voor de verspreiding van soorten en analoog daaraan voor het aantreffen van regionaal nieuwe soorten. Daarbij komt dat het aantal mensen dat waarneemt vele malen groter is dan het aantal veldonderzoekers, wat de trefkans van bijzonderheden aanzienlijk vergroot. Zonder deze ‘citizen science’ was deze locatie met Balloterookwants waarschijnlijk nooit gevonden.

nabij gelegen vindplaats ligt hemelsbreed circa 100 km ten zuiden van Limburg (OBSERVATION.ORG, geraadpleegd 18 maart 2024). Op grond van deze buitenlandse vindplaatsen was de Balloterookwants eerder in het zuiden van de provincie te verwachten dan in het nog eens 100 km noordelijker gelegen Molenhoek.

ATYPISCHE VINDPLAATS

Het voorkomen van de Balloterookwants lijkt gebonden te zijn aan het voorkomen van Stinkende ballote (*Ballota nigra*) waarop deze fytofage wants van de zaden leeft. Daarnaast worden ook andere liploemigen (Lamiaceae) als waardplant vermeld, zoals andoorn (*Stachys spec.*) of Malrove (*Marrubium*

vulgare) (AUKEMA & HERMES, 2016). De soort overwintert als adult, vaak groepsgewijs onder schors van bomen (DECKERT & WACHMANN, 2020).

De vindplaats bij het Jachtslot Mookerheide bestaat uit een solitaire oude lindeboom te midden van een gevarieerde ondergroei aan kruiden [figuur 3]. Rondom de linde groeien in afnemende hoeveelheid: Bonte gele dovenetel (*Lamium galeobdolon subsp. argentatum*), Klimop (*Hedera helix*), Paarse dovenetel (*Lamium purpureum*), Kleefkruid (*Galium aparine*), Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Klimopereprijs (*Veronica hederifolia*) en Robertskruid (*Geranium robertianum*). In de directe nabijheid is geen Stinkende ballote gevonden. Aanvullend zijn naast de Balloterookwants op de stam van de lindeboom ook Vuurwants (*Pyrrhocoris apterus*) en Gewone rookwants (*Rhyacionia vulgaria*) aangetroffen en tussen het strooisel onder de boom Dovenetelgraafwants (*Tritomegas bicolor*).

Summary

RAGLIUS ALBOACUMINATUS (LYGAEIDAE) REDISCOVERED IN THE NETHERLANDS

On March 3, 2024, a specimen of the bug *Raglius alboacuminatus* was found in Mook (province of Limburg). During a second visit on 20 March, about ten specimens of this species were spotted, which suggests the existence of a small population.

The last known observations, in Vlodrop and Roermond, also in the province of Limburg, dated from 1951. The present observation indicates the species has been rediscovered after 73 years and can be included in the list of Dutch species.

Literatuur

- AUKEMA, B., 1989. Annotated checklist of Hemiptera-Heteroptera of the Netherlands. Tijdschrift voor Entomologie 132 (41): 1-104.
- AUKEMA B. & D.J. HERMES, 2016. Verspreidingsatlas Nederlandse wantsen (Hemiptera: Heteroptera). Deel IV: Pentatomomorpha I (Aradidae, Lygaeidae, Piesmatidae, Berytidae en Pyrrhocoridae). EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- AUKEMA, B. & D.J. HERMES, 2021. Verspreidingsatlas Nederlandse wantsen (Hemiptera: Heteroptera). Deel VI: Supplement. EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Cobben, R.H., 1948. Vier wantsensoorten nieuw voor de Nederlandse fauna. Natuurhistorisch Maandblad 37(5/6): 50.
- Cobben, R.H., 1953. Bemerkungen zur Lebensweise einiger Holländischen Wanzen (Hemiptera-Heteroptera). Tijdschrift voor Entomologie 96: 169-198.
- DECKERT, J. & E. WACHMANN, 2020. Die Wanzen Deutschlands. Entdecken, Beobachten, Bestimmen. Quelle & Meyer Verlag, Wiebelsheim.
- OBSERVATION.ORG, 2024. Balloterookwants *Raglius alboacuminatus* (Goeze, 1778). <https://observation.org/species/25327/>. Geraadpleegd 18 maart 2024.
- WAARNEMING.NL, 2024. Balloterookwants *Raglius alboacuminatus* (Goeze, 1778). <https://waarneming.nl/observation/300104809/>. Geraadpleegd 18 maart 2024.
- WAARNEMINGEN.BE, 2024. Balloterookwants *Raglius alboacuminatus* (Goeze, 1778). <https://waarnemingen.be/species/25327/>. Geraadpleegd 18 maart 2024.

EUREGIONALE BOTANISCHE BIJENKOMST 2024

Flora en vegetatie langs de Gemeenschappelijke Maas

Op zaterdag 14 september organiseren de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap en de Plantenwerkgroepen uit Belgisch-Limburg voor de 12^e keer een Euregionale botanische bijeenkomst. Doel van deze bijeenkomst is niet enkel om meer kennis te verkrijgen over de natuur aan weerszijden van de grens, maar ook om de contacten met botanisten uit de Euregio te verstevigen. Dit keer staat de Gemeenschappelijke Maas centraal. Sprekers uit Nederland en Vlaanderen zullen in de ochtend ingaan op de bijzondere flora en de plantengemeenschappen in het Maasdal. Na de gezamenlijke lunch zijn er in de middag excursies.

Programma

Dagvoorzitter: Johan den Boer

9.30 uur Inloop met koffie

10.00 uur Start lezingenprogramma

- *Algemene inleiding op Gemeenschappelijke Maas* – Katrien Schaerlaekens (Regionaal Landschap Kempen en Maasland)
- *Adventieven langs de Gemeenschappelijke Maas* – Rutger Barendse
- *Onderwaterflora van de Maas en Maasplassen* – John Bruinsma
- *Stroomdalgraslanden* – Patrik Oosterlinck (INBO)

13.30-14.00 uur Lunchpauze

14.00 uur Vertrek excursies, waaronder:

- *Plantensociologische excursie* o.l.v. Johan den Boer
- *Adventieven* o.l.v. Rutger Barendse
- *Excursie stroomdalgraslanden* o.l.v. Remar Erens
- *Water- en oeverplantenexcursie* o.l.v. John Bruinsma

17.00 uur Afsluiting

Locatie: Zaal Opus, Schutterstraat 7, 3650 Dilsen-Stokkem (B).

Deelname aan deze interessante dag is mogelijk tegen een vrijwillige bijdrage van € 5,00 per persoon. Koffie en thee zijn verkrijgbaar. We verzoeken u om zich voor 1 september aan te melden voor deze bijeenkomst via <https://ebb.nhgl.nl>. Hierop vind u binnenkort ook het volledige programma en meer informatie.

KERKEWEERD (FOTO'S: OLAF OP DEN KAMP)